

Sygn. akt I C 169/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Katarzyna Kamińska**

Protokolant: Marta Radosz

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2013 roku w Legnicy

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o nakazanie i zapłatę

I. nakazuje stronie pozwanej (...) Spółce Akcyjnej w K., aby w terminie 18 miesięcy od uprawomocnienia orzeczenia usunęła z nieruchomości powoda P. K. stanowiącej działkę gruntu nr (...) położonej w J. elektroenergetyczne linie napowietrzne średniego napięcia oznaczone L-721 i L-747 lub dokonała ich przesunięcia na działce powoda tj. linii L-747 między słupami 283 a 285 oraz L-721 między słupami 218 a 220, zgodnie z wariantem III opinii biegłego sądowego R. B. (1);

II. zasądza od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w K. na rzecz powoda P. K. kwotę 6.000,00 złotych (sześć tysięcy złotych);

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 10.367,75 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje stronie pozwanej, aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Legnicy) kwotę 2821,52 złotych tytułem zwrotu wydatków oraz kwotę 295,20 złotych tytułem brakującej części wpisu od rozszerzonego żądania.

Sygn. akt IC 169/11

UZASADNIENIE

Powód P. K. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K. domagał się zobowiązania strony pozwanej do usunięcia z działki powoda nr (...) położonej w J. słupów energetycznych należących do pozwanego w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia oraz zasądzenia na rzecz powoda kwoty 96,00 złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 01 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu swojego żądania podał, że na mocy umowy sprzedaży z dnia 25 lutego 2010 r. stał się właścicielem nieruchomości położonej w J. stanowiącej działkę nr (...), na której znajdują się dwa słupy elektryczne należące do pozwanej Spółki, a wyłączające z zagospodarowania 1920 m² gruntu. Ani powód, ani jego poprzednicy prawni nie wyrazili zgody na zainstalowanie w/w infrastruktury przesyłowej. Powód zakupił przedmiotową nieruchomość w celu wybudowania na niej domu jednorodzinnego, jednakże posadowione urządzenia przesyłowe od początku stanowią znaczne utrudnienie w realizacji przez powoda uprawnień wynikających z prawa własności do nieruchomości.

Pismem z dnia 12 maja 2010 r. powód wezwał stronę pozwaną do usunięcia urządzeń, zaproponował także w przypadku niemożliwości całkowitego usunięcia ich przebudowę i usytuowanie w innym obszarze działki powoda. Jednocześnie powód wezwał pozwanego do zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z jego nieruchomości za okres od 25 lutego 2010 r. w łącznej kwocie 5 tyś. złotych za bezumowne korzystanie z jego własności.

Pozwany pismem z dnia 18 czerwca 2010 r. ustosunkował się negatywnie do w/w żądań powoda. Wskazał, że linie napowietrzne zostały w 1977 r. przebudowane legalnie, na podstawie decyzji administracyjnej, a wobec braku konieczności ich przebudowy, pozwana Spółka nie widzi przesłanek uzasadniających dokonanie przebudowy zgodnie z żądaniem powoda. Zaproponowała jednocześnie przebudowę sieci na koszt powoda i wezwała powoda do ustanowienia płatnej jednorazowo i bezterminowej służebności przesyłu za odpłatnością 1.148,15 złotych.

Powód powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, że podstawę jego roszczeń za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowi przepis art. 225 w zw. z art. 224 kodeksu cywilnego, a należną mu kwotę wynagrodzenia obliczył mnożąc zajmowaną przez słupy część gruntu przez stawkę czynszu dzierżawy za 1 m² gruntu, co w skali miesiąca wynosi 19,20 zł, a skoro powód jest właścicielem od 25 lutego 2010 r. to należność z tego tytułu wynosi 96 złotych.

W odpowiedzi na złożony pozew strona pozwana (...) S.A. we W. wniosła o jego oddalenie, a w przypadku uwzględnienia żądania w zakresie usunięcia linii o odroczenie jego wykonania na okres nie krótszy niż 3 lata. Podniosła nadto w oparciu o treść art. 25 § 2 kpc zarzut niewłaściwego określenia wartości przedmiotu sporu. Zarzuciła, że usunięcie słupów energetycznych jest w istocie usunięciem dwóch linii elektroenergetycznych spełniających funkcje publiczne, czego zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą, nie orzeka się, jeżeli linie zostały wybudowane zgodnie z przepisami prawa. Alternatywą dla pozostawienia linii jest zatem jej przebudowa w taki sposób, by nie kolidowała ona z uprawnieniami właścicielskimi strony powodowej, zaś ewentualna ingerencja w uprawnienia osób trzecich oparta była na prawie. Zatem wartość przedmiotu sporu winna odpowiadać choćby przybliżonej wartości robót i materiałów użytych do przebudowy i jest znacznie wyższą niż wskazana przez stronę powodową. Strona pozwana zarzuciła także, że powód nabył przedmiotową działkę od małżonków A. i T. S., którzy nabyli ją w 1999 r. i że działka nr (...) posiada charakter rolny oraz że nie jest ona, a przynajmniej nie była w chwili zakupu przez powoda objęta postanowieniami ważnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Linie elektroenergetyczne posadzone na działce powoda zapewniają ciągłość dostawy energii elektrycznej dla szerokiej rzeszy odbiorców i utrzymywane są w ważnym interesie publicznym. Strona pozwana zarzuciła także, że prowadząc działalność w zakresie dystrybucji energii może ingerować w prawa osób trzecich, lecz nie dzieje się to bezpodstawnie, lecz znajduje swe źródło w treści art. 140 kc, ograniczającego prawo własności normami ustaw, zasadami współżycia społecznego oraz społeczno gospodarczym przeznaczeniem samego prawa, a cała działalność pozwanego podporządkowana jest ustawie- Prawo energetyczne. W powyższym kontekście pozwany podniósł, że roszczenie powoda podlega ocenie pod kątem wystąpienia przesłanek z art. 5 kc w zw. z art. 140 kc, a to w odniesieniu do utrzymywania spornej linii w ważnym interesie publicznym. Powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie III CK 496/02, pozwany wskazał na konieczność dokonania ustaleń, czy istnieją realne możliwości usytuowania linii poza nieruchomością powoda, by nie naruszać praw osób trzecich i jakie byłyby koszty tego przedsięwzięcia. Pozwany zarzucił, że powód nie wykazał tych okoliczności, a nadto z decyzji Wójta Gminy Z.z dnia 18 lutego 2009 r. nie wynika, aby zabudowa działki powoda była niemożliwa.

Pozwany zarzucił także, że wykazał, że sporne linie zostały wybudowane przez Skarb Państwa na gruntach Skarbu Państwa, zatem przywrócenie stanu zgodnego z prawem musiałyby prowadzić właściwie do utrzymania spornej linii na nieruchomości powoda. Powyższe niweczy także zarzut powoda, że pozwana spółka wybudowała sporne linie bez zgody poprzedników prawnych powoda.

Precyzując ostatecznie swoje żądania na rozprawie w dniu 7 lutego 2013 r. powód zażądał usunięcia z jego działki słupów i linii energetycznych stanowiących własność pozwanej albo przesunięcia tych urządzeń w inny rejon działki powoda zgodnie z wariantem 3 zaproponowanym przez biegłego sądowego. W przedmiocie żądania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z działki powoda, powód poparł całkowicie wnioski wynikające z opinii biegłej sądowej E.

S. i wniósł o zasądzenie z tego tytułu na jego rzecz kwoty 6.000,00 złotych za okres od 25 lutego 2010 r. do 7 lutego 2013 r. rezygnując z żądania w zakresie odsetek ustawowych.

Pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie tak sprecyzowanych żądań powoda. Zarzucił, że powód nie wykazał, aby oddziaływanie tej linii i urządzeń elektroenergetycznych na ewentualnych mieszkańców było szkodliwe, a właśnie z tego powodu domaga się jej usunięcia. Zarzucił, że także niezasadne jest jej przesunięcie na koszt pozwanego, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego wydany w sprawie II CK 594/04, ponieważ przeniesienie to leży wyłącznie w interesie powoda, zatem on powinien w całości ponieść koszty tego przedsięwzięcia. Podniósł, iż w przypadku uwzględnienia roszczenia powoda, termin do realizacji przeniesienia linii powinien być co najmniej trzyletni, z uwagi na konieczność opracowania projektu, uzyskania stosownych pozwoleń, przeprowadzenia prac. W kwestii żądania powoda co do wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, pozwany podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko, chyba że powód zgodziłby się przyjąć za podstawę do wyliczenia wynagrodzenia wyliczony przez pozwanego obszar strefy ograniczonego użytkowania wynoszący 785 m².

Z uwagi na podniesiony przez stronę pozwaną zarzut błędnego określenia wartości przedmiotu sporu Sąd Rejonowy w Złotorii postanowieniem z dnia 04 stycznia 2011 r. postanowił sprawdzić wartość przedmiotu sporu określoną przez powoda na kwotę 2.096,00 złotych i w tym celu zasięgnąć opinii biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki na okoliczność wartości wszystkich kosztów związanych z ewentualnym usunięciem dwóch słupów energetycznych z nieruchomości powoda. W oparciu o opinię biegłego Sąd Rejonowy w Złotorii postanowieniem z dnia 10 czerwca 2011 r. ustalił wartość przedmiotu sporu w przedmiotowej sprawie na kwotę 109,000,00 złotych i na podstawie art. 17 pkt 4 kpc w zw. z art. 200 § 1 kpc sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Legnicy.

Na rozprawie w dniu 12 września 2011 r. Sąd Okręgowy w Legnicy dokonał prawidłowego określenia strony pozwanej jako (...) S.A. z siedzibą w K. z uwagi na fakt, iż w dniu 1 września 2011 r. do rejestru KRS została wpisana zmiana Statutu Spółki obejmującej zmianę nazwy i siedziby.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Umową sprzedaży zawartą w formie aktu notarialnego z dnia 25 lutego 2010 r. powód P. K.nabył od A. S. (1) i T. S.działkę gruntu o nr (...)o powierzchni 46 a 67 m² położoną w J.powstałą w wyniku podziału działki nr (...)za kwotę 235.000,00 złotych. W dacie tej umowy działka ta nie była objęta ważnymi i obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego gminy Z.. Poprzednicy prawni powoda posiadali decyzję nr 50/08/09 Wójta Gminy Z.z dnia 18 lutego 2009 r. ustalającą warunki zabudowy dla inwestycji, polegającej na budowie 3 budynków mieszkalnych jednorodzinnych i drogi wewnętrznej na części działki (...).

Dowód: -akt notarialny z dnia 25.02.2010 r., rep. A nr (...)

sporządzony przez Notariuszem M. K., k.6-7.

W dacie wystąpienia przez powoda z przedmiotowym powództwem działka nr (...)obrębu J.nadal nie była objęta ważnym i obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego. W dniu 18 lutego 2009 r. Wójt Gminy Z.wydał decyzję o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie 3 budynków mieszkalnych i drogi wewnętrznej na działce (...) (przed podziałem). W związku z w/w decyzją działka nr (...) (przed podziałem) część działki nr (...) obrębu J., jest przeznaczona pod zabudowę mieszkalną jednorodziną.

Dowód: -pismo Urzędu Gminy Z., k.142.

Poprzednicy prawni powoda A. i T. S. przedmiotową nieruchomość nabyli w dniu 09.04.1999 r. od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, która z kolei stała się jej właścicielem na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 5 grudnia 1994 r. wydanej w związku z przekazaniem nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi na rzecz Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa

Dowód: -akta i dokumenty księgi wieczystej Kw nr (...) Sądu

Rejonowego w Z., k.312 - 326.

Przez działkę powoda nr (...)położoną w obrębie J.przebiegają dwie linie elektroenergetyczne średniego napięcia L-721 i L-747 stanowiące obecnie własność strony pozwanej.

Okoliczność bezsporna.

Linia napowietrzna L-721 wybudowana została przed 1945 rokiem. W 1977 r. na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Wojewódzki Zarząd Rozbudowy Miast i Osiedli Wiejskich w L. z dnia 12 lipca 1976 r. linia ta została poddana gruntownej przebudowie i modernizacji z zachowaniem trasy linii. Linia napowietrzna L-747 przebudowana została w 1977 r. w ramach zmiany trasy linii napowietrznych, związanej z planowaną realizacją osiedla domów mieszkalnych w Z..

Dowód: -opinia biegłego sądowego R. B., k.167, decyzja

administracyjna z dnia 12 lipca 1976 r. wraz z załącznikami,

k.61-64, projekt przesunięcia linii napowietrznych, L-715

i L-747 w Z. na osiedlu domów jednorodzinnych,

k.52-60.

Linie napowietrzne L-721 i L-747 przebiegające przez działkę powoda, eksploatowane są zgodnie z treścią Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej. Strona pozwana wykonuje wszystkie wymagane przepisami Instrukcji zabiegi eksploatacyjne i czynności konserwacyjne. Ich stan techniczny jest poprawny i linie mogą być eksploatowane przez najbliższych kilka lat do kolejnej oceny stanu technicznego. Ich obecny stan techniczny pozwala na dalsze wieloletnie wykorzystanie zgodne z ich przeznaczeniem. Linie L-721 i L-747 zasilają 41 stacji transformatorowych 20/0,4 KV na terenie powiatów (...)o (...). Ponadto linia L-721 stanowi rezerwowe zasilanie stacji transformatorowych 20/0,4 KV, zasilających ujścia wody dla miasta Z.. Linia L-747 łączy stację 110/20 KV Z.i C.stanowiące wzajemnie rezerwę na wypadek awarii którejś z nich, rezerwując się wzajemnie. Linia L-747 zasila 75 stacji transformatorowych 20/0,4 KV na terenie powiatów (...)i (...). Zupełne wyłączenie tych linii na działce powoda spowodowałyby brak zasilania w energię elektryczną stacji transformatorowych 20/0,4 KV i uniemożliwiłoby w konsekwencji dalsze zasilanie wielu tysięcy odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu.

Dowód: -opinia biegłego sądowego R. B. (1), k.168,

zeznania świadka S. K., k.155.

Powód P. K.zakupił działkę nr (...)położoną w J.w celach zabudowania jej domem jednorodzinny dla potrzeb swojej rodziny. Działka jest położona nieopodal granic miasta Z.z dogodnym dostępem do infrastruktury miejskiej typu szkoła, szpital itp. Powód chciałby usytuować dom w miejscu najbardziej dogodnym na działce – centralnym, gdzie aktualnie przebiega linia średniego napięcia. Powód o decyzję o warunkach zabudowy ma zamiar wystąpić po uregulowaniu kwestii związanej z przebiegiem linii.

Dowód: -zeznania powoda, k.455 – 456.

Przed skierowaniem sprawy do Sadu powód wystąpił do strony pozwanej o usunięcie urządzeń elektroenergetycznych z jego działki, a gdyby to było niemożliwe o przebudowę tych urządzeń. Wezwał także pozwanego do zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z jego własności od 25 lutego 2010 r. w kwocie

5 tyś. złotych.

Dowód: - pismo powoda z 12.05.2010 r., k.12 i pismo z 10.06.2010 r.,

k.17.

Strona pozwana pismem z dnia 18 czerwca 2010 r., w odpowiedzi na pisma powoda poinformowała powoda, że linie napowietrzne średniego napięcia przebiegające przez jego nieruchomości przebudowane zostały w 1977 r. zgodnie z obowiązującymi przepisami, a ich stan techniczny pozwala na dalsze wieloletnie użytkowanie, w związku z powyższym brak przesłanek technicznych i ekonomicznych ich przebudowy. Przebudowa taka mogłaby odbyć się tylko na podstawie umowy zawartej przez strony i na koszt powoda. Jednocześnie wezwała powoda do ustanowienia na jej rzecz płatnej jednorazowo, bezterminowej służebności przesyłu za wynagrodzeniem 1.148,15 złotych.

Dowód: -pismo pozwanego, k.16.

Linie napowietrzne przebiegające przez działkę powoda nie mogą zostać zupełnie zlikwidowane z uwagi na zasilanie w energię elektryczną wielu tysięcy odbiorców. Istnieje techniczna możliwość skablowania linii L-721 i L-747 między słupami: L-747 między słupami 283, a stacją GP2 Z. oraz L-721 między słupami 218, a stacją GPZZ., którego koszt wyniósłby 763.270,94 złote. Druga możliwość skablowania linii mogłaby odbyć się dla odcinków linii napowietrznych L-747 między słupami 283 a 285 oraz linii L-721 między słupami 218 a 220 i koszt takiego skablowania wyniósłby: 279.356,30 złotych.

Istnieje także techniczna możliwość przesunięcia linii napowietrznych w miejsce działki wskazane przez powoda. Koszt takiej przebudowy (przesunięcia) linii napowietrznych L-747 między słupami 283 a 285 oraz L- 721 między słupami 218 a 220 wyniósłby 151.119,20 zł bez uwzględnienia w każdym z przypadków kosztów projektów. Istnieje także techniczna możliwość przesunięcia linii elektroenergetycznych wraz ze słupami na działki sąsiednie po uzyskaniu zgody ich właścicieli i geodezyjnym wyznaczeniem przebiegu posadowienia linii. Czas niezbędny na skablowanie linii wynosi 2-3 miesiące, natomiast prace związane z przesunięciem linii nie powinny trwać dłużej niż

1 miesiąc, po uprzednim przygotowaniu dokumentacji projektowej.

Dowód: - opinia biegłego R. B., k.169, ustna opinia

uzupełniająca, k.276 odwrót.

Jedynie skablowanie linii na działce powoda eliminuje pole elektryczne od linii napowietrznej 20 KV. Przy skablowaniu przebieg linii nie ma żadnego negatywnego wpływu jeśli chodzi o oddziaływanie pola magnetycznego i elektrycznego. Przy przeniesieniu linii napowietrznych w inny punkt działki powoda nadal, podobnie jak w chwili obecnej będzie występować pole magnetyczne i elektryczne. Wartość tego pola nie powinna przekraczać 100 V/metr dla obiektów mieszkalnych. Aktualnie w pobliżu linii na pewno występuje pole magnetyczne i elektryczne powyżej 100V/metr i w przypadku przesunięcia linii to się nie zmieni. Pomiary pola powinny być wykonane przy pomocy przyrządu do pomiaru pól elektrycznych i magnetycznych co określi wartość ekspozycji pola. W przypadku umiejscowienia budynku mieszkalnego w odległości 30- 40 metrów od miejsca posadowienia linii ekspozycja pola nie powinna zagrażać mieszkańcom. Oddziaływanie pola nie zależy tylko od odległości, może zanikać już w bardzo bliskiej odległości.

Dowód: -ustna uzupełniająca opinia biegłego sądowego R. B.,

k.275 – 276.

Strefa ograniczonego użytkowania działki powoda w związku z przebiegiem linii elektroenergetycznych L-747, L-721 wynosi 1.663,98 m².

Dowód: -opinia biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki

R. B., k.170.

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z zajętej części działki nr (...) należne powodowi za okres od 25.02.2010 r. do 05.06.2012 r. zwaloryzowane na ten dzień wynosi 5.016,00 złotych.

Dowód: -opinia biegłej sądowej E. S., k.360- 377.

Strona pozwana (...) S.A. jest Spółką Akcyjną Skarbu Państwa. Główne przychody Spółki to należności taryfowe związane z dystrybucją energii. Ewentualna przebudowa sieci na działce powoda musiałaby być finansowana ze środków pochodzących z kredytów bądź z działalności pozataryfowej, np. z dzierżawy, bądź usług transportowych. Pozwany czerpie dochody z dzierżaw, czy usług transportowych, które zazwyczaj przeznacza się na odtworzenie majątku.

Dowód: -zeznania dyrektora strony pozwanej d\serwisu A.

S., k.456 odwrót.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo zasługuje na uwzględnienie. Podstawę prawną dla uwzględnienia roszczenia powoda o usunięcie z jego nieruchomości urządzeń elektroenergetycznych stanowiących własność pozwanego, albo ich przesunięcie w inny punkt działki powoda, stanowi art. 222 § 2 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń, tzw. roszczenie negatoryjne. W sprawie poza sporem pozostaje fakt, iż powód jest właścicielem działki nr (...) i że przez działkę tą przebiega należąca do strony pozwanej linia elektroenergetyczna średniego napięcia. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie wykazało jednoznacznie kto i kiedy wybudował przedmiotową linię elektroenergetyczną. Z akt i dokumentów księgi wieczystej wynika, że w latach 90-tych Wojewoda (...), działając w oparciu o przepisy ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, nieruchomość przekazał na rzecz Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, która to następnie sprzedała ją osobom fizycznym – poprzednikami prawnymi powoda – małżonkom: T.i A. S. (1). Z opinii biegłego sądowego R. B. (1) wynika zaś, że jedna z linii istniała na terenie nieruchomości jeszcze przed 1945 rokiem, druga zaś powstała w wyniku przebudowy tej linii w latach siedemdziesiątych. Na podstawie zgromadzonej dokumentacji można jedynie jednoznacznie ustalić, iż Skarb Państwa był właścicielem tej nieruchomości przed zbyciem jej na rzecz poprzedników prawnych powoda.

Zgodnie z bogatym i utrwalonym już orzecnictwem Sądu Najwyższego należy wskazać, że Sąd Najwyższy w podobnych stanach faktycznych wyznaczaną linią orzecnictwa zmierza do zagwarantowania jak najszerzej ochrony prawa własności. Wskazuje, że tylko w wyjątkowych wypadkach, o których mowa w treści art. 140 kc prawo to może podlegać ograniczeniom.

W licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego podkreśla się też, że powoływanie się na art. 5 kc, co w przedmiotowej sprawie czyni pozwany, możliwe jest w wyjątkowych okolicznościach takich jak: znaczenie spornego odcinka sieci, realne możliwości usytuowania linii energetycznych w innym miejscu oraz przewidywany koszt tej inwestycji. W przedmiotowej sprawie w ocenie Sądu takie wyjątkowe okoliczności nie występują. W oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki Sąd ustalił, iż znaczenie linii średniego napięcia przebiegającej przez działkę powoda, z punktu widzenia interesu społecznego jest znaczące. Linia ta zasilą w energię elektryczną wiele tysięcy odbiorców, dlatego niemożliwa jest zupełna likwidacja tej linii. Biegły ten jednocześnie wskazał na możliwość przeniesienia tej linii poza teren działki powoda, możliwość jej skablowania, bądź też przesunięcia w inny punkt działki powoda. Żadnego z tych rozwiązań pozwany nie zaakceptował, mimo, że z propozycją przesunięcia linii w inny punkt jego działki, powód występował jeszcze przed wszczęciem postępowania sądowego. Pozwany sam przyznał,

że możliwym jest przeniesienie linii poza działkę powoda, ale wymagałoby to znacznych nakładów finansowych i zgody właściciela działki – co zdaje się być okolicznością oczywistą i leżącą w gestii pozwanego. W przedmiocie przesunięcia linii w inny, wskazany przez powoda obszar jego nieruchomości, pozwany zarzucał, że może to wykonać ale jedynie na koszt powoda, bowiem przesunięcie to leży w wyłącznym interesie powoda. W ocenie Sądu sytuacja taka podlegałaby rozważeniu, zgodnie zresztą z tezą orzeczenia Sądu Najwyższego, na którą powołuje się pozwany, gdyby przedmiotem rozważania Sądu była zmiana warunków umowy wiążącej strony - konwersja dokonywana na podstawie art. 357¹ kc. W takich okolicznościach rolą Sądu byłoby rozważenie, w jakim zakresie strony powinny ponieść koszty przedsięwzięcia uwzględniając przede wszystkim, w interesie której strony dochodzi do zmiany umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.04.2005 r. w sprawie II CK 594/04). Pozwany nie zaakceptował także możliwości skablowania linii elektroenergetycznej na działce powoda co byłoby najkorzystniejszym wg opinii biegłego rozwiązaniem, z uwagi na eliminację oddziaływania pola magnetycznego i elektrycznego na mieszkańców.

Pozwany jako główny argument swojego nieprzejednanego stanowiska stawia wzgląd na duże społeczne znaczenie linii i jej budowę na gruncie powoda zgodnie z przepisami prawa, a także fakt nabycia przez powoda nieruchomości w stanie obciążonym i istniejącą możliwość jej zabudowy z uwagi na decyzję o warunkach zabudowy wydaną na rzecz poprzedników prawnych powoda. W przedmiotowej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowód z opinii biegłego duże społeczno-gospodarcze znaczenie linii. Powoływanie się na interesy odbiorców energii elektrycznej nie może jednak legitymować pozwanego do naruszania prawa własności powoda, bo strona pozwana powinna realizować właściwe jej zadania gospodarcze z poszanowaniem praw osób trzecich. Przy ocenie, czy powód, domagając się usunięcia z jego nieruchomości linii średniego napięcia, nie nadużywa przysługującego mu prawa, które daje art. 222 § 2 kc, należało mieć na uwadze wszystkie okoliczności tej sprawy. Z materiału w niej zebranego wynika, że linia energetyczna istnieje na tym gruncie od kilkudziesięciu lat, ma istotne znaczenie i nie istnieje możliwość jej całkowitej likwidacji. W tej sytuacji należało ustalić jakie są realne możliwości jej usytuowania poza nieruchomością powoda, a w sytuacji alternatywnego żądania powoda, w przedmiocie usytuowania jej w innym punkcie działki – czy istnieją takie możliwości i jakie byłyby koszty tego przedsięwzięcia. Dla oceny roszczenia dochodzonego przez powoda w aspekcie jego zgodności z zasadami współzycia społecznego ma także znaczenie dotychczasowe postępowanie pozwanego, który nie reagował na propozycje ugodowe powoda tak co do przesunięcia linii jak i zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Należy wskazać także, że w obecnie obowiązującym stanie prawnym pozwany mógł także skorzystać z możliwości żądania ustanowienia służebności przesyłu, z czego nie skorzystał, nie umiając podać powodów (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.05.2004 r. w sprawie III CK 496/02 z dnia 28 maja 2008 r. w sprawie II CSK 658/07). W wyroku z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie II CK 255/04 Sąd Najwyższy wprost stwierdził, że należy wykluczyć stosowanie do powództw o ochronę własności art. 5 kc w wypadku, gdy zabezpieczenie interesu pozwanego może nastąpić przy pomocy innych środków prawnych.

Na uwzględnienie nie zasługuje również stawiany przez pozwanego zarzut, że przedmiotowa linia została usytuowana zgodnie z przepisami prawa przez Skarb Państwa, na gruncie Skarbu państwa. Nawet przy przyjęciu takiego założenia, podkreślić należy, że to właśnie Skarb Państwa wyzbył się własności nieruchomości na rzecz osób fizycznych i w zmienionych realiach społeczno-gospodarczych, nie można bez uzasadnionych podstaw prawnych akceptować ingerencji we własność.

Wreszcie, za nieuprawniony należy także uznać zarzut pozwanego dotyczący możliwości zabudowy nieruchomości budynkami mieszkalnymi zgodnie z decyzją wydaną w tym przedmiocie poprzednikom prawnym powoda. Zgodnie z art. 143 kc społeczno-gospodarczego przeznaczenia gruntu nie wyznacza sposób, w jaki z gruntu dotychczas korzystano, ale sposób, w jaki właściciel faktycznie i potencjalnie zgodnie z przepisami prawa może zgodnie ze swoją wolą z gruntu korzystać. Właścicielowi służy prawo nieskrępowanego korzystania z nieruchomości, a więc także na wysokość i głębokość. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego czy decyzje administracyjne o warunkach zabudowy ustalają dopuszczalne sposoby, warunki zagospodarowania nieruchomości co nie przesądza o tym, że skoro dana decyzja dopuszcza określony sposób zagospodarowania nieruchomości, to nie może stanowić on naruszenia prawa własności (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 stycznia 2005 r. w sprawie III CK 129/04). Powód nabył przedmiotową nieruchomość w celu realizacji inwestycji polegającej na budowie domu jednorodzinnego

a najkorzystniejsze jego usytuowanie możliwe jest w centralnej części działki w miejscu, gdzie posadowione są słupy elektroenergetyczne i przebiega linia średniego napięcia. Skoro zatem opinia biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki R. B. (1) wskazuje na możliwość usunięcia z nieruchomości powoda spornej linii, jak również możliwe jest jej przesunięcie w inny punkt działki powoda – uzasadnione jest, alternatywne roszczenie powoda o usunięcie linii lub jej przesunięcie w miejsce wskazane przez biegłego. Rozwiązanie takie zagwarantuje zarówno ochronę właścicielskich praw powoda jak i zapewni w dalszym ciągu realizację przez pozwanego jego działalności społeczno-gospodarczej. Sąd określił termin na realizację tego przedsięwzięcia na 18 miesięcy od uprawomocnienia orzeczenia, mając na uwadze wnioski wynikające z opinii biegłego – że sama realizacja tego zadania nie jest czasochłonnym przedsięwzięciem, czasu wymaga zaś samo przygotowanie dokumentacji projektowej i pozyskanie stosownych zezwoleń.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanego z ustnej opinii biegłego E. S. jak i przesłuchania w charakterze świadka A. S. na wskazane przez pozwanego okoliczności, z uwagi na fakt, iż biegła sądowa odniosła się do wszystkich zarzutów pozwanego do opinii w pisemnej uzupełniającej opinii uznając ją za chybioną, zaś dowód z zeznań świadka nie może być przeprowadzony w celu oceny zasadności zarzutów do opinii. Pozwany sformułował zarzuty do opinii, a biegła sądowa się do nich odniosła. Do oceny zasadności zarzutów jest Sąd, po rozważeniu ich w kontekście całokształtu materiału dowodowego.

Sąd oddalił także wnioski dowodowe pozwanego zgłoszone na rozprawie w dniu 22 lutego 2013 r. jako spóźnione i zmierzające do przewlekłości postępowania, bowiem okoliczności na jakie zostały powołane nie ujawniły się dopiero w toku przesłuchania stron.

Kwestię oddziaływania pola elektromagnetycznego na działkę powoda wyjaśnił biegły R. B. (1) składając ustną opinię uzupełniającą, co do której pozwany nie zgłosił żadnych zastrzeżeń. Natomiast wydając opinię podstawową, a następnie uzupełniającą biegły ten nie wskazał, aby istniała jakakolwiek konieczność ingerencji w działki sąsiednie przy przebudowie linii, a pozwany tych okoliczności w zarzutach do opinii nie podniósł. W tym miejscu godzi się podnieść, iż pozwany miał możliwość, przy kwestionowaniu opinii wydanych przez biegłych: R. B. (1), czy E. S. zawnioskowania w stosownym czasie dowodu z konkurencyjnych opinii – czego nie uczynił.

W przedmiocie drugiego z roszczeń powoda, tj. zapłaty za bezumowne korzystanie z jego gruntu przez pozwanego ostatecznie sprecyzowanego na kwotę 6 tys. złotych za okres od 25 lutego 2010 r. do 7 lutego 2012 r. to należy je także uznać za usprawiedliwione. Podstawę prawną tak sformułowanego żądania stanowi przepis art. 225 kc, na podstawie którego samoistny posiadacz w złej wierze zobowiązany jest do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. Strona pozwana nie legitymuje się żadnym tytułem do korzystania z działki powoda. Korzystający z rzeczy bezumownie znajduje się w sytuacji zbliżonej do osoby bezpodstawnie wzbogaconej. Roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy nie jest roszczeniem o świadczenie okresowe i obejmuje cały czas przez który posiadacz korzystał z rzeczy, powstaje od momentu objęcia rzeczy w posiadanie przez posiadacza, a po powstaniu uzyskuje samodzielny tytuł prawny (wyrok S.N. z 26.08.2008 r. w sprawie I ACa 235/08).

O metodzie liczenia rekompensaty za bezumowne korzystanie z gruntu decydować powinien każdorazowo zakres ograniczenia własności odpowiadający zakresowi ingerencji w prawa właścicielskie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i Sądów powszechnych przyjmuje się, że wysokość należnego właścicielowi wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jego rzeczy powinno ustalać się wg stawek rynkowych (wyrok Sądu Najwyższego z 07.04.2000 r. w sprawie IV CKN 5/2000). Sąd opierając się na opinii biegłego sądowego E. S., która wyliczyła w oparciu o ceny rynkowe wartość należnego powodowi wynagrodzenia, zasądził na rzecz powoda żadaną przez niego kwotę. Pozwany kwestionując trafność opinii biegłego nie zawnioskował dowodu przeciwnego.

Biegła sądowa zasadnie oparła się na wyliczeniach biegłego z zakresu elektroenergetyki R. B. (1), w zakresie ustalonej przez tego biegłego strefy ograniczonego użytkowania, bowiem to właśnie biegły z tej dziedziny posiada wiadomości specjalistyczne uprawniające do obliczenia tej strefy. I w tym zakresie pozwany stawiając zarzuty opinii biegłego nie przedstawił żadnego przeciwnego dowodu. Za niewłaściwy należy uznać zarzut pozwanego, że strefa ta powinna być

obliczona jako powierzchnia wyznaczona przez rzut przewodów na grunt. Skoro w każdej konkretnej, podlegającej ocenie Sądu sprawie, zakres ograniczenia i ingerencji we własności ma decydować o metodzie liczenia rekompensaty, to decydujące znaczenie winien mieć zgodnie z treścią art. 140 kc zakres, w jakim właściciel danej nieruchomości korzysta z niej lub chce korzystać. Działka powoda przeznaczona jest pod zabudowę jednorodzinną i tak też z tej nieruchomości powód chce korzystać od momentu nabycia własności. Właściciel ma prawo faktycznie i potencjalnie, zgodnie z przepisami prawa i prawem zagospodarowania oraz swoją wolą z gruntu korzystać. Skoro aktualny przebieg linii elektromagnetycznej przez działkę powoda uniemożliwia mu wykorzystanie jej zgodnie z prawem budowlanym, to argumenty przytoczone w opinii biegłej sądowej E. S. są jak najbardziej trafne. W sytuacji gdy pozwany przeniesie linię w inny punkt działki powoda i nie będzie ona już ograniczać jego planów związanych z jej zabudową, można rozważyć przyjęcie innych kryteriów przy ustalaniu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, w tym w sposób proponowany przez pozwanego. Mając na uwadze podniesione wyżej okoliczności oraz treść obliczeń biegłej zawartych w opinii, zgodnie z którymi wartość należnego powodowi wynagrodzenia, obliczona zgodnie z jego żądaniami, bez uwzględnienia współczynnika waloryzacji wyniosłaby 6.083,84 złote, Sąd zasądził na rzecz powoda żadaną przez niego kwotę 6 tys. złotych. Stosownie do treści art. 98 kpc Sąd obciążył całością kosztów postępowania stronę pozwaną, zasądzając na rzecz powoda kwotę 10.367,75 złotych poniesionych tytułem opłat sądowych i wydatków w sprawie. Na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pozwanemu uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.821,52 zł z tytułu zwrotu wydatków i kwotę 295,20 zł tytułem brakującego wpisu od rozszerzonego żądania za bezumowne korzystanie.